מנורת המאור — חמש מעלות לעוסק בתורה

חמש מעלות הן לעוסק בתורה, ובכולן יש לו שכר בעולם הזה ולעולם הבא. ואע"פ שאין אדם יכול להשיג ולדעת גורל הטובה הבאה לתלמידי חכמים העוסקין בתורה, אפי' הכי אלו החמש מעלות הן נראין מיד ומבוארים וידועים לכל אדם.

המעלה הראשונה. שכל העוסק בתורה ולמד ממנה לקים מצות הב"ה ונוחל חיי העולם הזה וחיי העולם הבא. שנא' (משלי ז, ב) שמור מצותי וחיה ותורתי כאישון עיניך, וכתי' (יהושע א, ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל, תצליח את דרכיך בעולם הזה, ותשכיל לעולם הבא, וכתי' (דברים ל, כ) כי היא חייך ואורך ימיך, חייך לעולם הזה ואורך ימיך לעולם הבא.

המעלה השנית. שיעסוק האדם בתורה ובמלאכה שיתפרנס ממנה, וכשיכניס צוארו בעול התורה ובעול המלאכה ונצל מן החטא, מפני שלא יהיה לו פנאי לחטוא. דתנן שיגיעת שניהם משכחת עון. וכתי' (תהלים קכח, א) אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו, שיהיה עוסק בתורה, יגיע כפיך כי תאכל, שיעשה מלאכה להתפרנס ממנה, אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא.

המעלה השלישית. כשיעסוק אדם בתורה ידע וישכיל עונש העבירות ויפרוש מהן, ואינו בא לידי מיתה בעולם הזה ביד בית דין ולא בעולם הבא בדינה של גיהנם. דתנן אין בור ירא חטא, וכתי' (תהלים קיט, צב) לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, אבדתי בעולם הזה, וכתי' (תהלים קיט, צג) לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני, חיי העולם הבא.

המעלה הרביעית. כשיעסוק אדם בתורה ישיג המעלה השלימה וידבק בבוראו. שאם יעסוק אדם בתורה יהיה שלם ונפשו זכה ותמה ונקייה מן העון וברה מן החטא, ובזה תדבק לקונה, שהוא הקיום האמיתי והטובה שאין לה ערך, שנא' (תהלים כד, ג) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו ולא נשבע למרמה, וכתי' (תהלים כד, ה) ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלהי ישעו.

המעלה הה'. כשיעסוק אדם בתורה זוכה בו ומזכה לאחרים, ונמצא יורש העולם הזה, מפני שמכבדין אותו ועושין דברו, ויורש העולם הבא. דתנן כל המזכה את הרבים וכו', משה זכה וזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו.

לעולם ילמוד אדם תורה ואחר כך ישא אשה, שאם נשא אשה תחלה, אין דעתו פנויה ללמוד. ואם היה יצרו מתגבר עליו ואין לבו פנוי מן המחשבות, ישא אשה ואח"כ ילמוד תורה. אשה שלמדה תורה יש לה שכר, אבל לא כשכר האיש, מפני שאינה מצווה ללמוד תורה. וכל העושה מצוה שאינו מצווה עליה, אין שכרו כשכר המצווה ועושה, אלא פחות ממנה. ואע"פ שיש לה שכר, צוו

רז"ל שלא ילמד אדם את בתו תורה, מפני שרוב הנשים אין דעתן מכוונת עליהן ללמוד, והן מוציאין דברי תורה לדברי הבאי, מפני עניות דעתן. לפי' ארז"ל כל המלמד את בתו תורה כאלו מלמדה תפלות. בד"א בתורה שבעל פה, אבל תורה שבכתב לא ילמד אותה לכתחלה, ואם למדה אינו כמלמד התפלות.